

SMĚŘOVÁNÍ SEKCE VEŘEJNÝCH KNIHOVEN, AKTIVITY PODSEKCÍ

JSME AKTIVNÍ ?

jednání 27.4.2015

NA CO BY SE Z VAŠEHO POHLEDU MĚLA NOVÁ STRATEGIE URČITĚ ZAMĚŘIT?

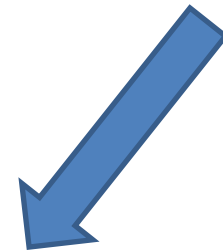
Formulujte tři nejdůležitější problémy.

NA CO BY SE V BUDOUCNU MĚL SOUSTŘEDIT SKIP?

- **Komunitní funkce knihoven, bezbarierovost**
- Komunitní knihovna a sociální zodpovědnost.
-

No, myslím, že by stačilo, kdybychom si nadefinovali **co to vlastně KOMUNITNÍ knihovna** je. Nebo alespoň co není. To by byl velký skok. Jak být prospěšný v sociální oblasti je na dlouhé povídání, třeba se uvidíme. Ale vím jak na to :-)

- Podpora komunitní role knihoven, zejména propagace klíčové role knihoven jako přirozeného komunitního bodu obcí.
- Orientace na sociálně integrativní funkci knihoven (komunitní funkce). V tomto rámci rozvinout orientaci na pomoc dětem ve školním věku s nedostatečným rodinným zázemím při školní přípravě (zejména vypracování domácích úkolů). Zda si uvědomovat zvláštní význam práce s romskými dětmi (a rodinami). Pro tyto činnosti získávat dodatečné prostředky (vytvoření dotačního titulu MŠMT, MK, MPSV, příp. dalších; nadační aj.).
- Reagovat na demografický vývoj a vzít v úvahu, že senioři budou stále významnější skupinou čtenářů a návštěvníků a vytvářet pro ně dostatek vzdělávacích a jiných aktivit. Knihovny by měly být komunitním centrem, podporovat vícegenerační projekty a spolupracovat s neziskovými organizacemi.
- Rozvoj dalších komunitních funkcí

- <http://www.skipcr.cz/odborne-organy/sekce-verejnych-knihoven/skupina-pro-komunitni-aktivity/komunitni-knihovna>

NA CO BY SE Z VAŠEHO POHLEDU MĚLA NOVÁ STRATEGIE URČITĚ ZAMĚŘIT?

Formulujte tři nejdůležitější problémy.

NA CO BY SE V BUDOUCNU MĚL SOUSTŘEDIT SKIP?

- **Komunitní funkce knihoven, bezbarierovost**

- Komunitní knihovna a sociální zodpovědnost.

-

No, myslím, že by stačilo, kdybychom si nadefinovali **co to vlastně KOMUNITNÍ knihovna** je. Nebo alespoň co není. To by byl velký skok. Jak být prospěšný v sociální oblasti je na dlouhé povídání, třeba se uvidíme. Ale vím jak na to :-)

- Podpora komunitní role knihoven, zejména propagace klíčové role knihoven jako přirozeného komunitního bodu obcí.

- Orientace na sociálně integrativní funkci knihoven (komunitní funkce). V tomto rámci rozvinout orientaci na pomoc dětem ve školním věku s nedostatečným rodinným zázemím při školní přípravě (zejména vypracování domácích úkolů). Zda si uvědomovat zvláštní význam práce s romskými dětmi (a rodinami). Pro tyto činnosti získávat dodatečné prostředky (vytvoření dotačního titulu MŠMT, MK, MPSV, příp. dalších; nadační aj.).

- Reagovat na demografický vývoj a vzít v úvahu, že senioři budou stále významnější skupinou čtenářů a návštěvníků a vytvářet pro ně dostatek vzdělávacích a jiných aktivit. Knihovny by měly být komunitním centrem, podporovat vícegenerační projekty a spolupracovat s neziskovými organizacemi.

- Rozvoj dalších komunitních funkcí

- **Funkce**

- nepožít se do knihoven /za cenu zviditelnění/ propagovat programy, které knihovnám nepřísluší
- Knihovna jako vzdělávací instituce. Vzdělávání je příležitost, jak přirozeně doplnit formální vzdělávání, případně k němu nabízet alternativu. Nikoliv jako soukromá agentura, která může mlít co chce, ale jako instituce zřizovaná veřejných financí. Chybí ovšem jakákoliv koncepce, chybí výzkumy potřeb i kvality vzdělávání, chybí osnovy, chybí (skoro neexistuje) **knihovnicko-pedagogický personál**. Nefunguje komunikace s MŠMT. Poptávka pro smysluplném vzdělání je jak u školního, či celoživotního vzdělávání. Obrovská příležitost je v oblasti informačního vzdělávání dětí a studentů, ve kterém jsou české knihovny zdaleka nejdále. Ale zdá se, že čekají, až přijde SCIO a začne to dělat za peníze. Inu, asi je o motivaci.

- [http://www.narodnikvalifikace.cz/kvalifikace-1244-Knihovnik v knihovne pro deti](http://www.narodnikvalifikace.cz/kvalifikace-1244-Knihovnik_v_knihovne_pro_deti)
- studium VŠ knihovnictví jako dvouoborové ?
- <http://www.skipcr.cz/akce-a-projekty/knihovnicke-akce>

- **Komunikace**

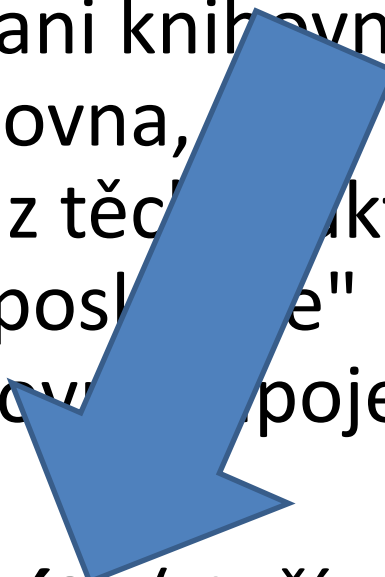
- V podstatě dělat to, co děláme, informovat o našem dění, být zajímavý svou činností pro nové členy...

- Celkově vidím jako největší problém špatnou komunikaci (ať už směrem k uživatelům nebo mezi jednotlivými subjekty v knihovnictví). Elektronické konference jsou užitečné, ale není to ideální platforma - informace "proběhne" a zmizí. Výborné by bylo vytvoření **nějakého jednotného portálu**, který by sloužil jako rozcestník a zdroj informací - vše na jednom místě.

- aby stále fungovaly "konference" jako je Skip, Andersen, E-knihy, Fcb a podobně skrz které získáváme pravidelné informace, které by člověk jen těžko hledal a nestíhá hlídat všechny stránky a informace, které denně přicházejí

- <http://www.knihovny.cz/>
- <http://ipk.nkp.cz/>

- **Public Relations Marketing**
 - **Záběr aktivit SKIPu** se mi zdá až **zbytečně široký** a nepřináší užitek SKIPu ani knihovnám jako celku - např. rozkvetlá knihovna, pyžamek, hamburgery - možná z těchto aktivit má větší prospěch ten, kdo je "poslouchá" (děláme mu reklamu), než knihovna spojené do SKIPu.
 - **Zbytečně drahé** se mi zdají **plakáty** (stačí rozeslat v elektronické podobě, knihovny si dle potřeby vytisknou, totéž bulletin - stačil by v elektronické podobě).
-

Široký záběr, plakáty???

- <http://www.skipcr.cz/akce-a-projekty/akce-skip/>
- <http://www.skipcr.cz/co-je-skip/publikace/propagacni-materialy>

- zvýšení prestiže knihoven jako institucí
- **Společné logo** knihoven (knihovny by si nechaly každá svoje logo, ale byly by označeny i společným logem, podobně jako turistická informační centra)
- **společný vizuální a organizační styl knihoven**, cesta k pochopení celého systému, dokončit společnou průkazku
- Nedostatečná propagace knihoven a knihovnictví jako takového. České knihovnictví nemá v naší zemi žádný pojem. **Nemáme jednotné logo** (ač se tak všichni tváří, je to jen nůše spousty log kde každé značí něco jiné), nemáme jednotné heslo (možná to zní hloupě, ale co se např. vybaví mládeži při slově MC Donald? Žluté logo a heslo I'm lovin it. Proč se něčím podobným, podobným marketingovým tahem, neubírají knihovny?) **Proč z hlediska marketingu a propagace nemají knihovny reklamy v televizi?** Proč se stále odvolávat na akce jako noc s Andersenem, nebo čekat až co vymyslí Celé Česko čte dětem? Vtipná videa se sice pro propagaci knihoven občas natočí ale zůstávají na netu a nikde se nepouští. Nikdo o nich prakticky neví!
- Marketing knihovních služeb mimo knihovny - jak říct těm, kteří knihovny nevyžívají, že to stojí za to, mj. proto, že jim dokáží ušít spoustu peněz za vzdělání a zábavu dražšího typu. A říkat jim **to nejen TV reklamou**, ale i dobrým pořadím knihoven **v googlim page ranku** apod. (Souvisi s nasledujícím.)
- Zvýšení prestiže knihoven, více marketingu - různých typů reklam, více informací, co všechno knihovny umí - v novinách, na internetu, **v televizi....**

- Pokračovat v kampaních, ale **ubrat na počtu** a přidat na zajímavosti a atraktivnosti vybraných celostátních kampaní nebo zvolit pro konkrétní rok jednu-dvě prioritní
- Rozhodně ne na kvantitu akcí podporující čtenářství, ale především na jejich kvalitu, která zaostává. **Bylo by mnohem lepší mít 2-3 opravdu velkolepé akce za rok**, než pořádat každý měsíc něco a nabídat k aktivitě. **Týden knihoven a březen měsíc čtenářů** jsou skvělé akce, ale jak jsou propagovány? **Polovina národa o nich nemá vůbec představu.**
- propracovaná metodika, vzdělávání knihovníků,
- Na budování dobrého jména knihoven (ale také knihovnické profese) směrem k veřejnosti, a to mj. **masivní podporou max 2 (nebo 1) OPRAVDU celostátní akce/kampaně za rok**, která bude mít propracované schéma a marketing. Neméně důležitá funkce je lobbying za zájmy knihoven = jejich uživatelů = potenciálně všech občanů ČR.
- **Velké celostátní kampaně** propagující knihovny a čtenářství.

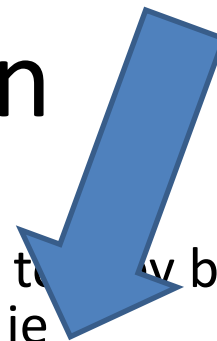
- Námět - vydat zcela **stručnou (heslovitou) brožurku**, nebo snad raději **jen rozkládací list**, kde by byl zřizovatel přehledně informován, co knihovna obci přináší a co vše občanům knihovny nabízí.
- Nerozumíme některým akcím v knihovnách - **je nutné nechávat děti spát v knihovně, vymýšlet soutěže a dělat tématické balíčky?** Kdy jim budeme smažit řízky? Rodiče, kteří mají zájem o čtení, k tomu své děti vedou, ale stojí oni o to? A na jak dlouho? Doba je přetechnizovaná, už prvňáci mají mobily a nám se přesto vrátilo několik čtenářů od čteček zpět k papíru - čtečka prý nevoní...

Regionální funkce

- Usilovat o vyváženou úroveň VKIS v jednotlivých regionech. Rovnoměrný rozvoj VKIS v různých regionech, odstranění disproporcí při financování RF v regionech. **Usilovat o legislativní opatření podpory RF s cílem zamezit výkyvy a nejistoty** ve financování RF v závislosti na volebních turbulencích ve čtyřletých intervalech.
- Financování knihoven i příspěvky na RF neberou v potaz zvyšování nákladů na chod institucí, vesměs se jedná o mandatorní výdaje (povinné revize, energie, ceny za služby), dopad oslabování koruny vzhledem k euru a dolaru při nákupu zahraničních publikací nebo periodik, platba za SW podporu a další.
- **Sdílená katalogizace**, posílení regionálních funkcí krajských knihoven, pomoc menším knihovnám
- Podporovat a **zkvalitnit práci "regionálních funkcí"** a rozvíjet fungující spolupráci knihoven

Řízení, systém knihoven

- Vytáhnout si hlavu z prdele a soustředit se zejména na to, aby byl otevřený novým mladým lidem. Aby jim pomáhal, aby je podporoval. **Aby přestal čekat, až lidé přijdou (proč by to dělali, abyste jim vysvětlovali že to děláte dobře?), ale začal je aktivně vyhledávat a zejména s nimi komunikovat.** Měli byste sehnat prachy na úvazek jednoho člověka, jehož práce bude knihovnický networking. (a neříkejte mi, že nejsou prachy). To by stačilo, nic nového nerozjíždět.
- Decentralizace - různorodost, jedinečnost, autonomie institucí
- Konkurenceschopnost, udržitelnost, "ziskovost" - knihovny tu nemusí být navěky a je potřeba se podle toho začít chovat.

- **networking** je způsob získávání nových kontaktů a jejich následná aplikace při vytváření obchodních příležitostí. Jeho náplní je seznamování lidí, kteří si mohou být vzájemně nápomocni, udržování dlouhodobých kontaktů a budování vlastní obchodní sítě. Networking je ověřená platforma, která pomáhá ke sdílení informací a zefektivnění podnikání.
- Networking je založený na principu síťových vztahů. Podle **László Barabási**, který přišel s teorií „šest kroků od sebe“ platí, že pokud se chtějí dva lidé na světě propojit, je mezi nimi pouze šest přátel, tzv. mezičlánků, přes které vede cesta. Z této teorie vycházíme a uvádíme ji do každodenní praxe.
- **Cíle networkingu:**
 - Vytváření nových obchodních kontaktů;
 - Poznávání nových lidí;
 - Udržování a prohlubování stávajících obchodních vazeb;
 - Seznámení se s konkurencí;
 - Sbírání důležitých informací/zpětné vazby;
 - Rozšíření obzorů a klientské základy;

- Knihovny a knihovnice jsou zřizovatelem používány ke spoustě jiným činnostem, které nemají s knihovnictvím nic společného, mnohdy i s omezeným počtem zaměstnanců (činnost navyšují nebo zůstává, ale zaměstnance ubírají), zřizovatel své úkoly vidí jako prioritní a i když je knihovna zřízena ze zákona, nikdo na to nehledí a knihovnice nemají žádné dovolání. **Metodický pokyn Standard pro dobrou knihovnu naší knihovně nepomohl, naopak - radní nám podle indikátoru zvýšili provozní hodiny, ale odebrali prac.úvazek.** Spousty prac.úkonů děláme po pracovní době což není otázkou našich schopností, ale možností (provozní doba, zaměstnanci). Poslední dobou nemáme šanci zúčastňovat se ani knihovnických schůzí - museli bychom na ten den uzavřít knihovnu, což se zřizovateli zase nelíbí.
- **aby při celostátních soutěžích, nebo anketách se bralo ohled, pokud to jde i na to, že malé knihovny mají omezený rozpočet finanční i co do počtu pracovníků** (nejlépe jeden dělá od uklízečky, knihovnice, nákupčí, obalovače knih, webového a fcb informátora ... vše a nemůže se srovnávat s těmi, kdo na některé věci mají studovaného pracovníka ...

Služby, bezbarierová knihovna

- Klasické knihovnické služby.
 - Jsou brány jako něco co umíme, ale není to pravda. **Kolik knihovníků má perfektní přehled o obsahu a kvalitě třídního fondu? Kolik menších knihoven umí udělat kvalitní rešerši?** Bez knihovnických služeb nejsme knihovnami, to je to, co od nás lidé chtějí. **Současné hledání nových rolí knihoven výrazně narušuje identitu knihovnictví jako oboru a knihoven jako institucí veřejného zájmu s jasným zadáním.** Nevymýšlejme nové, inovujme zastaralé. Vím jak na to :-)

- Ucelený program **integrace romských dětí** prostřednictvím dětských oddělení knihoven
- Využívat v knihovně více **interaktivních prvků** (tak jak to činí školy, muzea, zoo) - pořídit vybavení (tabule, herní prvky), kde vhodnou a zajímavou formou uživatelé získají konkrétní znalosti (např. o svém regionu)
- Důraz na **rozvoj on-line služeb** a podpora mobilních aplikací. Maximum služeb učinit dostupnými on-line, v duchu Ranganathanova "Šetři čas čtenáře." Knihovna jako solidní zdroj informací a vzdělávání, ale maximálně využívat všechny služby on-line.

Spolupráce

- vyvážená spolupráce celého systému knihoven
- **Sdílení služeb a zdrojů**, jejich efektivní využívání (i ekonomicky efektivní), meziknihovní kooperace
- **Kooperace knihoven a standardizace služeb** v praxi (např. pokud si knihovna z regionu chce vyzvednout MVS v Moravskoslezské vědecké knihovně osobně, musí se zaregistrovat a zaplatit registrační poplatek, zatímco některé vědecké knihovny MVS dokonce zasílají "svým" knihovnám zdarma)
- Nedostatečná spolupráce knihoven, např. ve velkých projektech. **MK ČR a SKIP, případně kraje by měly finančně podporovat ZEJMÉNA kooperativní projekty!**
- Při tvorbě koncepce větší důraz na spolupráci mezi knihovnami a dalšími odbornými institucemi, především mezi Národní knihovnou, Knihovnou Akademie věd ČR, NTK, Ústavem informačních studií a knihovnictví FF UK, Kabinetem informačních studií a knihovnictví FF MU, univerzitními knihovnami atd.
- **Roztříštěnost aktivit v oblasti knihovnictví (aktivity a akce se vzájemně překrývají a dublují, nepřehlednost, nutnost různých registrací na více místech, neexistence jednoho místa jako zaručeného a přehledného zdroje informací...)**

Vzdělávání knihovníků, personální práce, mzdy

- **Vzdělávání knihovníků** - pokusit se zpracovat systém, navázat na specializační kurzy, které probíhaly ve spolupráci s UZS
- oceloživotní **vzdělávání knihovníků (CŽV)**
- věřování **profesních kvalifikací** - autorizace a certifikace
- **na celoživotní vzdělávání**
- Dát "zelenou" v knihovně lidem, kteří mají chuť ke změnám a novým přístupům. Více podporovat zvyšování kvalifikace pracovníků na všech úrovních. Motivovat pracovníky! Knihovna by měla mít svou **firemní kulturu, etický kodex**, stanovit **dress code pro pracovníky**. Dívat se na knihovnice v rozervaných džínách, plážových pantoflích nebo barevných teniskách a tričkách s tenkými ramínky zařezanými v kyprých pažích opravdu není příjemný pohled.
- Vzdělaný knihovník. Máme VISK, v krajských knihovnách vzdělávání, chystají se certifikace pozic (asi se za ně bude platit..., nebude provázanost na platové ohodnocení a tedy bude motivace pouze vnitřní...). **Vzdělaný knihovník** je základ, je předpokladem poskytování kvalifikovaných a kvalitních služeb, bez nich nebudou mít VKIS ve společnosti dobré renomé. V rámci vzdělávání obnovit např. formu **stáží v knihovnách**, podporovat navazování spolupráce mezi knihovnami, ideálně na smluvním základě s **uvedením stáží jako základního prvku** této spolupráce. U velkých knihoven ideálně v zahraničí.

- Zaměstnavatelé by měli chtít po svých vedoucích pracovnících další vzdělávání. Nejen účast na školeních, ale ideálně si udělat nový certifikát typových pozic. Každý vedoucí pracovník by měl mít kurz (chybí e-learning personální management v knihovnách). E-learningy mít akreditované....aby měly váhu.
- Vzdělávání knihovníků - ať již "měkké" dovednosti - jednání s lidmi, syndrom vyhoření atd., tak semináře odborné - nová pravidla RDA, Clavius....a to v krajských městech, nejlépe ale i v okresních knihovnách. **Setkávání knihovníků** - např. **společné výlety (pořádání zájezdů do Francie je úžasné, víc takových akcí, např. dvoudenní výlety po Česku)**, myslím, že lidi by rádi jeli, ale musí jim to někdo zorganizovat a tzv. "strčit pod nos". Co třeba dělat nějaké výměnné pobyty se Slovenskem?
- Vzdělávání v oboru a zlepšení komunikace! (**Raději než zájezdy** udělat užitečný workshop či přednášku. V celostátním měřítku se zaměřit na komunikaci a koordinaci aktivit, sdílení zkušeností atd.)

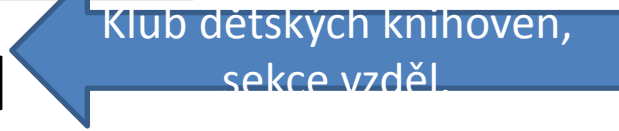

- Zefektivnění součinnosti knihoven - kooperativní projekty, sdružení a spolky, odborné akce (konference, semináře...), odborné činnosti (CPK, MVS), regionální funkce, srovnání kvality knihovnických služeb.
- **Zlepšit spolupráci** SKIP a Spolku pro obnovu venkova v jednotlivých regionech.
- Podpořit návaznost soutěže Vesnice rodinné knihovny (probíhá v regionech) na celostátní soutěž Knihovny a knihovnictví ve sledování venkovských knihoven
- Spolupráce se školami, Národním institutem pro další vzdělávání.

Obecně mi přijde, že se v českém knihovnictví **hodně mluví a málo dělá**. Ale to v Česku obecně. Ti, kteří se tomu vymykají (jedinci i instituce) jsou pak takové bílé vrány. To je špatně.

Pojďme se víc inspirovat těmi, co dělají něco opravdu dobře, říkat o tom ostatním, inspirovat je, nabízet kuchařky a manuály, jak na to. A ty jedince, co uvažují "outside the box" nemějme za exoty, ale zkusme zjistit, o co jim jde.

Co mi tak vychází...

- Komunitní knihovna
- Knihovnicko-pedagogický personál
- Aktivity SKIP – málo, hodně, plakáty?
- Společné logo – ano nebo ne
- TV reklamy – (co třeba Knihovna 21.st.?)
- RF – legislativní zpřesnění
- Etický kodex, dress code ...
- Stáže v knihovnách
- SKIP a SPOV

Díky za pozornost a jdeme na to 😊

Gabriela Jarkulišová, Městská knihovna Kutná Hora

sefova@knihovna-kh.cz, 737 243 826